

Yang Isinulat Ni Pablo Tung Mga Taga COLOSAS

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Yang nagpaliked yang Matinlung Balita duun tung Colosas, belag ti Pablo, kung indi, ya ra yang sasang taung nagaranan tung ni Epapras. Tanya dating taga Colosas (4:12), piru baklu ra ngagngelay na yang Matinlung Balita atiang pagangay na duun tung Efeso ang nagkatuun da tung pagparakawutun ni Pablo duun (1:7-8; Mga Binuat-buatan 19:8-10). Anday dumang pinakawut na, nananged dang nagtalig tung ni Ginuung Jesu-Cristo. Pagkatapus atiang pagulik da duun tung Colosas, tanya ra mismu ay nagparakawutun yang Matinlung Balita tung mga kaarumanan na duun. Yang linuaan na, may sam pundaan dang mga tumatalig ang minyang. Piru dispirinsia ilem nalaktan da ta mga manigtulduk ta indi magkatama. Purisu naisip da ti Epapras ang mangay ra tung ni Pablo duun tung Roma ang para magbawalitaen da tung anya natetenged tung prublimang atia. Purisu pagkabalita ni Pablo, nagintra ra ampu para tung mga tumatalig duun (1:9-11) ig naisip da kang magpasulat ta ipaekel na duun tung nira. Ay yang gustu na paktelen na yang mga isip nirang indi ra mamagpadayun ang mamagintindi tung nagitulduk yang duma ang atiang indi magkatama.

Maning taa yang nagitulduk nirang mali tung mga tumatalig. (1) Dapat unung mamagtuman yang mga katuwulan ang nagusuyun yang mga Judio natetenged tung mga palanganen ang yang duma dapat unung liian nira. Pati mga katuwulan natetenged tung mga maal ang kaldaw dapat ka unung silibraen nira (2:16). Dapat ka unung magpabuat ta tanda tung mga tinanguni nira ugud asan da unu tanira nga bilangay yang Dios ang mga tauan na. (2) May mga riglamintu ka natetenged tung mga bagay-wagay ang dapat unung likayan ay panliitan unu ta malain. (3) Kaministiran ka unung mamagtuu tung mga angil (2:18). (4) Ti Jesu-Cristo unu belag Dios. Yang nagitulduk nirang maning tia, ya ray binaliskad ni Pablo tung 1:15-20 may 2:8-10. Dispuis pamagintra paambug ang tanira unu may nagaskean nirang inding pisan nagaskean ta duma (2:18). Yang panaligan nirang atia pulus inimu-imu ta tau ka ilem. Purisu kung tinu pay magusuy, anday dumang pakawutun na, asan da nga lakanay yang isip nang magpapsaw tung tanan ang mga kalelyagan nang balawag tung kalelyagan yang Dios (2:22-23).

Yang Intrada Yang Sulat (1:1-2)

1 ¹⁻²Yang nagpasulat yang sulat ang atia, ya ra yuung ti Pablong naging apustul ni Jesu-Cristo natetenged ilem ang yay kalelyagan yang Dios. Duruaami ni Timoteong sasang putul ta ang nagpaekel yang sulat ang atia tung numyu asan tung Colosas ay binuatamu ra ka man yang Dios ang mga kinasakpan nang sadili ig mga putulamu ka yamen ang pagpadayun tung pagtaraligen ta tung ni Jesu-Cristo. Yang nagipagampu para tung numyu ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman may kalimengan ang liit tung Ama tang Dios.

Yang Nagapasalamatan Ni Pablo Tung Dios Natetenged Tung Nira (1:3-8)

³Kung magampuami ra nganing tung Dios ang yay paganingen ang Ama ni Ginuu tang Jesu-Cristo, yamuy pirming nagapasalamatan yamen tung anya. ⁴Nagipagampuamu ra nganing yamen natetenged nabalitaanami ra ang yamu unu napagtalig da tung ni Jesu-Cristo, ig paggegmaamu ra ka unu tung mga aruman ming parariuamu ra kang binuat yang Dios ang mga tauan nang sadili. ⁵Yang pinagamenan enged yang mga isip ming nagtallig ang nunut da ka ta paggegma, ya ra yang kaayenan ang nagibaratu yang Dios duun tung langit ang para tung tanan ang mga tauan na ang simanyan ya ray nagapakbat mi. Ya ray naintindian mi atiang pagkagngel mi yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesu-Cristo ang liit tung Dios ang talagang matuud. ⁶Yang balitang atiang ipinagpakawut da tung numyu, nagipagpakawut da ka tung mga tau tung maskin ay pang banwaay. Ya ra ka man nganing ay nagipagbaklu yang sistima yang kumpurming pananged ig ya rag durulang agdurulang yang kinadakel nira. Maning kang pisan tia yang nagainabu tung numyu asan, disti pa atiang primirung pagkagngel mi natetenged tung kaneeman ang ipinagpaita yang Dios tung tanan ang mga tau ang andang pisan ay natengeran na tung yaten. Ang pagkatapus ya ra kang pisan ay naispirinsiaan mi mismu tung mga sadili mi atiang pagtalig mi tung ni Ginuung Jesus. ⁷Yang balitang atia ya ra ka man ay naintindian mi tung ni Epapras ang yay nagamaal yamen ig kasiraanami ra kang pagpaturuwulun tung ni Jesu-Cristo. Ya kay nagataligan nang magpadagen-dagen tung numyu ang para tung ikaayen mi. ⁸Tanya ra kay nagbalita tung yamen ang yamu unu, duruamu unug kaayen tung mga kaarumanan ming mga tumatalig natetenged tung gegmang nagipaeyang yang Espiritu Santo tung mga isip mi.

Natetenged Tung Nagipagampu Ni Pablo Para Tung Nira (1:9-12)

⁹Purisu ya ray natengeran na ang ta yami tani, magimpisa pa atiang primirung pagkabalita yamen, muya-muyaamu ra ilem ang nagipagampu

yamen tung Ampuan ta. Yang nagaingaluk yamen tung anya ang pasanaganamu ra anya ta maayen ugud maintindian mi kung unu pay gustu nang yay buaten mi. Bilang pawayangen na ta mupia yang mga kinaisipan mi ang nunut da ka ta pagpatarem na ang para magmaskeamu rang magdeep kung yang nagitulduk tung numyu talagang uyun tung kamatuuran u kung belag^a. ¹⁰Maning tia yang nagipagampu yamen ugud yang tanan ang mga pagurubraen mi magkabagay ra tung pagterelengen ni Ginuu ta ang para luwus da kang maayunan na. Bilang mapagpaluaamu ra ta sari-saring pagurubraen ang matitinlu ig mas pang maispirinsiaan mi kung unu pag katinlu yang kaampiran ming atiang baklu tung Dios. ¹¹Gustu ka yamen ang paktelenamu ra yang Dios ta mupia ekel tung kagaeman nang anday kategkaan na ang ya ra kang lagi ay nagipaita na tung mga tauan na ugud magtenten dang magtenten yang mga isip mi ugud kung mapasaranamu ra nganing ta mga kaliwagan, makayanan ming agwantaen ig mapagpaurayamu ra ka tung kumpurming pagpaliwag tung numyu ang nunut da ka ta masadyang kinaisipan mi. ¹²Gustu ka yamen ang pirmiamu ra ilem ang magpasalamat tung Ama tang Dios natetenged tanyay nagpabagay tung numyung magpalgud tung mga kaayenan ang tung uri ya ra kay ipamakdul na tung tanan ang binuat nang mga tauan na ang durug kasusulaw yang malguran tang tanan.

**Tanira Ilinakted Da Yang Dios Tung Kagaeman
Yang Paganingen Nang Ana Na Ang Yay Landaw Ta
Kagaeman Tung Tanan Ang Inimu Na (1:13-20)**

¹³Yang Dios ya kay nagpalibri tung yaten tung dating pinagtiniran tang durug kiklep ang ita ra rin agkemkemay ta mupia ni Satanas ang yay pinakamalain tung tanan. Ilinakterita ra ka dayun anya tung kagaeman yang paganingen nang Ana Nang nagamaal na. ¹⁴Ay ekel tung pagpatumbas na yang linawa na, asanita ra ngaipalibriay yang Dios tung sintinsia na tung kadiaduan ang anday katapusan, bilang asanita ra nga patawaray na tung mga kasalanan ta. ¹⁵⁻²⁰Yang tanan ang atiang binuat na para tung yaten, uyun ang pisan tung planu na ay natetenged gustu na kang lagi ang ekel tung paganingen nang Ana Na, asan da nga paulikay na yang pagkarabetangen yang tanan ang inimu na ang ya ray nadiadu yang katuyuan nirang atiang primiru^b. Ay yang katuyuan na tia ay ugud

^a 1:9 Nagaskean ni Pablo ang may mga tau duun tung Colosas ang pamagturuldukanen ta mali. Duun ta nga basaay tung 2:4, 8, 16-18. ^b 1:15-20a “nadiadu yang katuyuan nirang atiang primiru.” Balikan ta ra kanay yang sasang inaning tung Genesis 3:17-19 ang atiang pagpakasalak na Adan, derengan da kang naglain yang kaliwutan pati yang tanan ang betang na. Pati tung Roma 8:19-21, sinambit ka ni Pablo ang yang tanan ang bagay numanyan indi pa mangasalapay tung katuyuan yang Dios ang nagimu tung nira.

tung uri, maskin taa tung katanekan, maskin duun man tung kalangitan, luwus sing magturunuan dang mamagatu tung anyang nagimu tung nira ekel tung pagpaturuk yang Ana Na yang dugu na atiang pagpalansang na tung krus.

Dispuis tung Ana Nang atia, duun enged nga bilugay ta yang pagkadios yang Dios ang indig dakaten ta mata. Talagang matuud tia ay kipurki uyun ang pisan tung kalelyagan yang Dios ang kung ya pa agari yang pagkadios na, asan tung Ana Na nga keen ang andang pisan ay pagkakulang na^c. Tanyay pinakalandaw tung tanan ang inimu ay luwus tung anya ipinaimu yang Dios, maging tung kalangitan, maging tung kaliwatan man, maskin agdakaten ta mata man, maskin indi man. Lugud asan yang tanan ang kinalasi-kalasi ta mga taung indi nagaita. Yang tanan ang bagay, anday inaning, luwus tung anya ipinaimu yang Dios ugud maskin unu pay gustu nang unien, ikadengeg na ka enged agyapun tanirang tanan^d. Tanya asan da kang lagi baklu namansieyang yang tanan ang bagay. Dispuis yang tanan ang bagay tung anya ka nagipaepetay yang Dios ang para dayun-dayun yang pagkarabetangen nirang tanan ang anday kaumanan. Kidispuis pa katulad ka tung kulu yang sasang tau ang yay pagmangulu tung intirung tinanguni na, tanya kay pagmangulu tung intirung kabilugan yang tanan ang kumpurming pagtalig tung anya ang ya kay maning pa tung tinanguni na taa tung katanekan. Tanya kay nagpaeyang tung nira yang ipagpangabui nirang baklu ay kipurki tanya kay nanukawan tung nirang nagbungkaras ang nanliit tung kamatayen ugud tanyay maging pinakalandaw tung tanan, maging atiang dating inimu na, maging ita man ang pinaeyangan na ta ipagpangabui tang baklu.

Nagipademdem Na Tung Nira Ang Tanira Pinaulik Da Yang Dios Ang Rinisibi (1:21-23)

²¹Belagan ilem yang tanan ang inimu yang Dios may kaministiran ang maulikan yang rilasyun nira tung Dios^e, kung indi, pati yamu, ya ka. Ay kipurki atii kanay, alawiramung tung Dios, pagpasuagamu ka nganing tung kalelyagan na. Bistu tia ay yang palaksu yang mga pagirisipen mi pirmi ra ilem tung mga malalain pati mga pagurubraen mi. ²²Piru maskin maning da ka man tii yang nabtangan mi, simanyan, pinaulikamu ra yang Dios ang rinisibi ekel tung pagkuat na tung

^c 1:15-20b “kung ya pa agari yang pagkadios na, asan tung Ana Na nga keen ang andang pisan ay pagkakulang na.” Pariung pisan tung isinulat na tung 2:9.

^d 1:15-20k “ikadengeg na ka enged agyapun tanirang tanan.” Maskin mga kabatuk na ka man yang duma, ikadengeg na ka enged ang panintinsiaan. ^e 1:21 Balikan ta yang pasanag tung 1:15-20a natetenged tung nalambegan yang tanan ang inimu yang Dios.

pinagsangkelan na ang indiamu ra rin pauliken na. Yang pagkuat nang atia, duun da ipatielay na tung pagpakugmatay yang paganingen nang Ana Na ang yang tinanguni na mismu maning pa tung ya idasagay na. Yang katuyuan nang nagpaulik tung numyu ay ugud tung uras ang duunamu ra tung katalungaan na, limpiuamu rang pisan tung pagterelengen na ang anda ra kang pisan ay mabangdan na tung numyu. ²³Talagang yay mabtangan mi basta idayun mi yang pagparanangeren mi tung Matinlung Balita natetenged tung ni Jesu-Cristo pati yang pagtaraligen mi tung anya. Kaministiran kang pirming matenten yang isip ming pagpadayun tung pagpakbat mi tung sasang kaayenan ang inding pisan mapakdingan ang ya ray nabalitaan mi atiang primirung pagkagngel mi yang balitang atia. Ay kipurki yang balitang atia, belag da ilem tung numyu ipinagpakawut, kung indi, ipinagpakawut da ka tung mga tau tung maskin ay pang banwaay^f. Kung natetenged tung balitang atia, yuu mismung ti Pablo nagyari rang sasang manigparakawutun.

**Pagpaawat Ti Pablo Ugud Mamaresmesan Nira Ta Maayen
Kung Unu Pay Palaksu Yang Planung Ipinagpabunayag Yang
Dios Ang Para Indi Mapatalang Ta Duma (1:24-29)**

²⁴Numanyan agikasadyaw ra ka engaged yang mga kaliwagan ang naang nagapasaranu tani gated maskin nagaliwaganaw ra ka man, basta para tung ikaayen mi, yay masadya tung yeen. Kipurki ekel tung mga kaliwagan ang naa, asanaw rag pagkumplitu tung ilinugut da kang lagi ni Jesu-Cristo tung yeen ang yay dapat ang mapasaranu para tung ikaayen yang intirung kabilugan yang mga tumatalig ang yang kaalimbawaan nirang tanan, maning pa tung yay tinanguni na taa tung katanekan^g. ²⁵Sipurki ta yuu, naging sasang manigpanirbian tung nirang tanan ay natetenged piniaranaw ra yang Dios ang magparasanagenaw ta maayen tung maning tung numyu engaged ang belagan mga Judio kung unu pa engaged ay kamtangan yang bitalang naang liit tung anya. ²⁶Yang bitalang naang nagianingu, inegteman pa rin yang Dios tung mga tauan na tung namagtukaw pang mga panimpu, piru simanyan ipinagpabunayag na ra tung mga taung baklung binuat nang mga tauan na. ²⁷Bilang inenged na rang paskeen tanira kung unu pay kamtangan yang planung atiang inegteman na pa rin ang tukaw ang atia pala, pati yang maning tung numyung belagan mga Judio, pakaayenenamu

^f 1:23 Bilang yang Matinlung Balita ya agikumpalaray ni Pablo tung maling nagitulduk ang duun da ilem tung Colosas nagipagngelay ang para indi ra ilem pakdulan nira ta kantidad. ^g 1:24 Yang mga kaliwagan ang atia, yang pisan ay ipinaske ni Ginuung Jesus mismu tung ni Pablo atiang pagsuku na tung anyang nagpagaem. Duun da nga basaay ta tung Mga Binuat-buatan 9:16.

ra ka anya ta mupia. Bilang ti Jesu-Cristo mismu magtinir da tung numyung pagalig da tung anya ang asanamu ra ka ngaeyangay ta ipagpakisewat mi ang malguramu ra ka man tung katinluan ang inding pisan mapasiring-siringan. ²⁸Ta yamen, yang balitang naa natetenged tung ni Jesu-Cristo, yay nagipagpakawut yamen tung maskin tinu pang tauay. Nagapaamanan yamen ta maayen ang nunut da ka ta matinlung pagpasanag. Kada sang klasi tung nira, kung unu pay nira-nirang nagapgesan, yag pateng-patengay yamen ta maayen ang para duun da ipalengtay yamen yang nagipagpakawut yamen ang naa tung nira^h. Yang pagasikad yamen asan ang yang kumpurming tinu pay napagtalig da yang sadili na tung ni Jesu-Cristong nagpasirung, mas pang magaturang magatu yang mga ugali nira tung ugali na ugud kung kawutun da nganing yang uras ang ipagprisintar da yamen tung nira duun tung katalungan yang Dios, timlat dang pisan ang anda ray pagkakulang yang pagkatau nira. ²⁹Ang para may pakawutun na enged ang matinlu yang pagparakawutunung naa, ya rag paawatayu ta mupiayang nagapakabedlayan ang yuu rag paktelay ta mupia ni Jesu-Cristo.

**Nagapaawatan Na Tanira Ta Mupia Ang Para Indi
Makayanan Ta Patalang Ta Duma (2:1-5)**

2 ¹Pati yamu, kumus sakepamu ra ka tung katengdanan ang naang ipinagpiar yang Dios tung yeen, gustuu kang makdekan mi kung ya pa agarig kaderep yang pagpaawatu ang basi pa ra ilem matawanganamu ra ka yeen pati yang mga tumatalig duun tung Laodiceaⁱ asta yang kadaklan ang mga tumatalig asan tung mga kabiwinit-binitan yang banwa mi ang indi pa ka pangaita tung yeen. ²Yang pagasikarung pagpaawat ay ugud kemtel da ta mupia yang mga isip ming tanan ekel tung pagberegkes-begkesan ming paggeregmaan. Yang sam bilug kang pagasikaru ay ugud mamparesmesan mi ra kang pisan yang nagadapatan yang bitala yang Dios, kung unu pa enged ay palaksu yang planu nang inegteman na pa rin ang tukaw ang pagkatapus ipinagpabunayag na ra numanyan ang ya ra ka man yang natetenged tung ni Jesu-Cristo. ³Ay ultimu ilem tanyay sarang ang magpaeyang ta ipagkabuskad yang mga painu-inu mi ugud mamparesmesan ming pisan yang palaksu yang

^h 1:28 Ya ray sasang durug kaimpurtanting linya ang pirling inusuy na Pablo ang ya ra ka man ay ipinasanag na tung mga taga Corinto (1 Corinto 9:19-22). Maayen ang ikumpalar tung pasais na atiang nagparakawutun duun tung Atenas (Mga Binuat-buatan 17:22-31) may duun tung Listra (Mga Binuat-buatan 14:8-18) may duun ka tung Berea (Mga Binuat-buatan 17:10-12). Yang linyang atia, inusuy ra kang lagi ni Ginuung Jesus atiang taa pa rin (Marcos 4:33). ⁱ 2:1 Duun ampir tung kasalpan ang distansia ta mga 17 kilometrong liit tung Colosas. Sinambit ka yang lansangan ang atia tung 4:16 pati tung Ipinagubligar 1:11 may tung 3:14-22.

planu nang atia ang yay maning pa tung sasang manggad ang durug kaimpurtanting maeklan. ⁴Yang nagipagsambitu tung mga bagay ang atia tung numyu ay ugud indiamu ra makayanan ta patalang yang dumang mga manigtulduk ekel tung mga katadlengan nirang durug kakaingganya. ⁵Ya ra kay natengeran na ang nagapaawatanamu yeen ta mupiang nagapasanagan ang nunut da ka ta pagarampuening maderep^j, kipurki maskin andawaw ka man asan ang pagpadagen-dagen tung numyu, piru ekel tung kagaeman yang Espiritu Santong pagtinir tung yaten, katimbang nang asanaw ka enged tung numyu ay pirmiamu ka man ang nagademdemanu. Yang pagparaawatenung naa nunut da ka ta kasadyaan yang isipu natetenged nagaskeanu ra ang yamu asan pagsarasaan da ta matinlu ig mabaked ka yang pagtaraligen mi tung ni Jesu-Cristo.

**Kaministiran Ang Pausuyan Nira Yang Mga Ugaling
Magkabagay Ang Urusuyun Yang Sasang Taung
Pagpalalang Da Tung Ni Jesu-Cristo (2:6-7)**

⁶Kapurisu, kumus pinananged mi ra ka man yang ipinagtulduk tung numyu natetenged tung ni Jesu-Cristo ang tanya ray Ginuu ming pagkalalangan tung numyu, kaministiran ang yang ugaling pausuyan ming kaldaw-kaldaw, ya ra yang mga ugaling magkabagay ang urusuyun yang kumpurming pagpalalang tung anya. ⁷Bilang idayun mi enged yang pagparanangeren mi tung ipinagtulduk ni Epapras^k tung numyu ang nunut da ka ta pagturumanen mi. Pati yang pagparasalamaten mi tung Dios idayun mi ra ka.

**Nagapaamanan Na Tanira Ang Indi Enged Magpaekel Yang
Mga Isip Nira Tung Dumang Sistimang Nagituldok (2:8-15)**

⁸Mangamanamu ra enged ta mupia nusias maeklanamu ra ta dumang papanangeren tung dumang pagirintindien tung Dios ang belag kang lagi tama ig anday kaayenan na. Ay kipurki yang nagituldok nirang atia, duun da ilem ngaeklay nira tung bitalang nagipagngel yang mga mamaepet nira. Yang nagadapatan na natetenged ka ilem tung mga riglamitung natauan nirang pangkaliwutanen ka ilem ang indi pagkatunu tung kamatuuran ang nagituldok natetenged tung ni Jesu-Cristo. ⁹⁻¹⁰Aywat magintindiamu pa asan, sindu tung tinanguni mismu ni Jesu-Cristo nga keen yang kabilugan yang pagkadios yang Dios^l ig kumus idinamayamu ra yang

j 2:5 Balikan yang 2:2. k 2:7 Ti Epapras, sinambit na tung 1:7 may tung 4:12.

^l 2:9-10 Bilang ya ra yang tinanguni ni Jesu-Cristong baklu ang duun agtetpad tanya tung ni Ama na numaan. Duruay ekel na duun ang ya ra yang kabilugan yang pagkadios yang Dios may yang kabilugan yang pagkatau tang mga tau. Ikumpalar tung 1:19.

Dios tung anya ang yay landaw ang pisan ta kagaeman kay tung maskin unu pang klasiay ta mga taung atiang indi nagaita, yang nagabatangan ming atiang baklu may pagkakumplitu na ra tung pagterelengen yang Dios. ¹¹Pariu ra asan tung sasang inubra ni Jesu-Cristo tung numyung atiang nagtaligamu ra tung anyang nagpakigkapulit. Yang inubra nang atii tung numyu midyu magkaanggid-anggid tung pagburuaten ta tanda yang mga masigkanasyunung mga Judio tung tinanguni yang mga ana nirang mga lalii. Katulad tung sasang mulang lalii ang yang sang parti tung tinanguni nang yag puputus ang ya ekbay ang iplek, yamu ya ka. Ipinaluasamu ra ka ni Jesu-Cristo tung pagkaputus mi tung dating pagkatau ming mapinagpanadili ang kuntra tung kalelyagan yang Dios. Yang inubra na rang atia tung mga sadili mi, belagan buat-buat ta tau ig belag ka tung tinanguni mi ubraay na ang katulad tung nagaubra tung mga mamulang atia, kung indi, yang kinaisipan mi mismu ya ray inubra nang inimaklu. ¹²Yang inubra nang atia tung numyu, yang pisan ay pinananglitan ming nagpabenyag. Ay atiang yamung ipinadalem da tung wai, asan da nga pananglitay mi ang atiang pagapatay ni Jesu-Cristo, nagkasira-siraanamu ra kang napatay kag ipinalgud tung leyang. Utru si, atiang yamung binangun da, asan da ka nga pananglitay mi ang atiang pagpabungkaras yang Dios tung anya, nagkasira-siraanamu ra kang binui si kang uman. Nagkamaninganamu ra ta maning tia ay natetenged itinalig mi ra kang lagi yang mga sadili mi tung Dios ang talagang kayananamu ra anyang imakluen ang katulad ka tung binuat na tung ni Ginuung Jesus ang tanya pinabungkaras nang pinaliit tung mga minatay. ¹³Kipurki atiang indiamu pa nagapagtalig tung ni Ginuung Jesus, yamu maning pa tung sasang patay. Indiamung pisan kuminiknel ang nagtuman yang mga katuwulan na, kung indi, ya ra ilem maglampasay mi. Ay ya pa agari, pagaeklanamu pa yang natural ming mapinagpanadili. Piru maskin pang maning tia, simanyan, kumus iginapilamu ra anya tung ni Jesu-Cristo, maning pa tung nagkasira-siraanamu ra kang binui na si kang uman bilang pinaeyanganamu ra anya ta ipagpangabui ming baklu. Kidispuis pa, yang pagpagapil nang atii tung numyu, ya kay pagpatawad na tung numyu tung tanan ang paglalampasen ta tung mga katuwulan na. ¹⁴Yang kaalimbawaan yang pagpatawad na tung yaten, maning pa tung may sasang bawdukumitung isinulat na ang duun napabtang yang tanan ang nagipakusalak na tung yaten, ang pagkatapus ya ray maning pa tung idinamay nang ilinansang tung krus ang pinaglansangan tung ni Jesu-Cristo ang para duun dang pisan nga pareng. ¹⁵Dispuis pa, ekel tung pinagtalus ni Jesu-Cristong nagpakugmatay^m, duun da nga kapasay yang

^m 2:15 Lugud asan tung pinagtalus na yang pagpalansang na tung krus may yang pagbungkaras na pati yang pagpalangit nang nagkarung tung tepad yang Dios.

Dios ta ketel yang mga taung atiang indi nagaita ang may mga kagaeman nira. Pagkatapus ipinabistu na ra ka nganing ang tanira dineeg na ra ka man. Yang kaalimbawaan na, maning pa tung sasang iniral ang nandeed da tung gira ang pagkatapus yang mga kuntrariung ipinampabiag na yay nagapampaguyuran na ang para ipailala na tung publiku ang tanira tung tarampakan da yang kakay na.

**Nagipaprusigir Nang Pamatuy-patuyan Da Ilem Nira
Yang Nagipausuy Yang Duma Ang Mali (2:16-19)**

¹⁶ Padayunanu ra kanay yang gustuung ipaaman tung numyuⁿ. Mamatuy-patuyamu ra ilem tung kumpurming pagsaway tung numyu asan natetenged indiamu pagtuman yang mga riglamitung nagapapaktelan nira. Sasa ra asan tung mga palanganen^o. May asan kang indiamu ka pagsilibra tung mga pistang atiang pagipagsilibra ta mga Judio tung takun-takun ubin tung kada lumati yang bulan. May asan da kang indiamu ka pagusuy tung mga aramligan nira tung mga Sabadu^p.. ¹⁷Indi mi ilem intindien yang mga riglamitung mga maning tia ay kipurki yang kaalimbawaan nira, maning pa tung ulung ka ilem. Yang may ulung tia, taa ra yang kabilugan na. Kuminawut da yang kalibrian ang ipinakdul da ni Jesu-Cristo tung numyu. ¹⁸Purisu mamatuy-patuyamu ra ilem tung maskin tinu pa asan ang pagpakusalak tung numyu natetenged indiamu unu pagintindi tung Dios ang katulad tung mga papanaw ang atiang nagapapaktelan nira. Pariu ra asan ang indiamu unu puiding magampu tung Dios ang diritsyu, kung indi, magparanekamu unu tung mga angil ang ya ra unu ay magparalun tung Dios yang nagaingaluk mi. Aywat sapten mi yang taung pagtulduk ta maning tia sindu anday dumang nagapatielan na yang nagitulduk na, ya ra ilem yang mga milagru ubin yang nagipadakat tung paneleng na. Ya ka nganing ay pagdakulan yang kulu na, maskin anda ka man ang pisan ay natengeran nang magkatama. Ay ya pa agari, yang palaksu yang pagirisipen na, pagaeklan pa yang dating pagkatau nang mapinagpanadili. ¹⁹Yang taung maning tia, namalpas da tung ni Ginuung Jesus ang ya ra kay natengeran na ang pati yang matuud ang nagitulduk natetenged tung anya, ipinlek na ra ka. Ay ti Ginuung Jesus yay maning pa tung sasang kulu. Katulad tung kulu ta ang yay pagerekelen tung

ⁿ 2:16a Bilang ya ray isinugpat na tung nagipaaman na tung 2:8. ^o 2:16b Indi ta ilem maskean kung unu pa enged ay agasikad nirang paglii tung mga palananganen. Muya yag lalaumay nira ang kung panganen nira yang mga bagay ang atiang bawal tung pagintindi nira, asan da unu tanira nga mansaay tung pagterelengen yang Dios ang katulad ka tung pagirintindien yang mga Judio. Duun ta nga basaay tung Roma 14:1-4; 1 Timoteo 4:3-5; Hebreo 9:10; 13:9; Marcos 7:17-20; Mga Binuat-buatan 10:10-16. ^p 2:16k Exodo 23:14-17; Deuteronomio 16:1-17; Galacia 4:10

kabilugan yang tinanguni ta ang may mga ulaan kag kaulatan nang pagsurugpat-sugpatan, tanya kay pagerekelen tung kabilugan yang tanan ang mga tumatalig ang salegsa-salegsang pundaan ang yay maning pa tung tinanguni na taa tung katanekan ugud magumintu rang magumintu ang uyun tung pinagplanu kang lagi yang Dios.

**Nagapaamanan Na Ang Indi Enged Magusuy Tung
Mga Riglamintung Pangkaliwutanen (2:20-23)**

²⁰ Kumus maning pa tung nagkasira-siraanamu ra ka ni Jesu-Cristong napatay, katulad ka tung sasang taung napatay ra ang liwianu ra tung tanan ang ipaubligar da rin tung anya, liwianuamu ra kang indi mi ra dapat ang ubligaren yang mga riglamintung mga maning tiang pangkaliwutanen ka ilem. ²¹ Aywat magpasuituamu pa tung mga riglamintung nagipatumang ta duma tung numyu? Katulad da asan ang indiamu unu magpeges tung sasang bagay, ay panliitan unu ta malain. Asan da kang indiamu unu mamangan ta sasang palanganen, ay giradu unu. Asan da kang maskin tung pagdeen ilem unu tung dumang bagay, indiamu ra ka unung magdeen. ²² Yang indi mi ipagpasuitu asan, ay yang tanan ang atiang nagibawal nira, pulus ilem mga bagay-wagay tung kaliwatan ang anday pagnatisan nira. Pagkatapus magamit ta ra nganing, taklib da ka ilem. Aywat magusuyamu pa tung mga riglamintung mga maning tiang pulus tulduk ta tau ang inimu-imu ka ilem nira ang ya ray gustu nirang ipausuy nira tung numyu? ²³ Kung tung bagay, agbantugun ta mga tau ang talagang matuud ka unu yang nagitulduk ang atia, ay natetenged yang kumpurmi unung pagusuy tung mga riglamintung atia, paglua rang durug katinuuen ig durug ka unung kapinagparanek yang pagturuuen na tung mga angil^q, ig pagpapinitinsia pa nganing unu ta maayen tung tinanguni na. Piru tung pagkamatuud, anda enged ang pisan ay kakuinta-kuinta na yang nagabantug nirang atia. Kung indi, anday dumang pakawutun yang mga taung pamagusuy, asan da ka ilem magpaguyud ang mas pa tung dating pagkatau nirang mapinagpanadili ang kuntra tung nagauyunan yang Dios.

**Nagapaprusigir Na Tanira Ang Pabilugan Nira Yang Kumpurming Unu
Pay Nagauyunan Ni Jesu-Cristo Ang Duun Da Tung Langit (3:1-4)**

3 ¹ Numaan padayunanu ra kanay yang gustuung ipausuy tung numyu^r. Kumus maning pa tung nagkasira-siraanamu ra ni Jesu-Cristong binui si kang uaman yang Dios^s ang asanamu ra ka nga paeyangay na ta ipagpangabui ming baklu, ya ray ipagkaministiran mi ang pirming sikaren ming tumanen yang kumpurming nagauyunan ni Jesu-Cristong

^q 2:23 Pariu ka tung sinambit tung 2:18. ^r 3:1a Yang inimpisaan ni Pablo tung 2:6-7, taa ra sugpatay na. ^s 3:1b Inulit da ni Pablo yang isinulat na tung 2:12-13.

yang kakarung tung tepad yang Dios ampir tung tuu na duun tung langit. ²Bilang yang kumpurming uyun tung anya, ya ray pagamenan mi ta mga isip mi, belagan yang mga ubra-ubrang malalain ang yay kadagmitan ang nagabuat ta kadaklan ang mga tau taa tung kaliwutan ang naa. ³Yang mga ubra-ubrang mga maning tia indi mi ra enged balikan kipurki pinablagan mi ra yang dating sistima mi ang katulad ka tung sasang taung napatay ra ang pinablagan na ra ka yang dating sistima nang atiang bui pa rin. Kung indi, yang baklung sistimang uyun tung ni Jesu-Cristo ya ray prusigiran mi gated simanyan yang kaalimbawaan mi maning pa tung pagkasira-siraanamu ra ni Jesu-Cristo duun tung katalungaan yang Dios ang yang pangultimung pagpangabui mi taluk pa. ⁴Kung kawutun da nganing yang uras ang ti Jesu-Cristo ipabistu ra ka enged yang Dios tung publiku ang ya ka man ay pinangapunglan yang pangultimung pagpangabui mi, pati yamu magkasiraanamu ra kang ipabistu na ang duruamu rag kasusulaw ang telengan ang katulad ka tung anya.

**Nagasambit Na Yang Mga Ubra-ubrang Dapat
Dang Tabtawen Nira (3:5-11)**

⁵Kapurisu kumus maning da ka man tia yang mabtangan mi tung uri, tabtawen mi ra enged yang pagurubraen ming mga malalain ang katulad ka tung sasang taung napatay ra ang natabtab da ka yang pagurubraen na. Pariu ra asan tung pangumbaway may pangunlalii. Asan da ka ta paggaramiten yang pagkalalii nira ubin pagkabaway nira ang baliskad tung natural kang lagi nirang disti pa tung primiru. Asan da ka ta isip nang indi ra temegka ang indi na buaten yang malain. Indiamu ra ka magamluk tung mga kaayenan ang pangkaliwutanen ka ilem. Ay kipurki kung magamlukamu, katimbang nang ya si ay nagipakli mi tung Dios ang nagapalusuan ta gegma mi^t. ⁶Sipurki yang mga buat-buat ang mga maning tia talagang ya ray ipagsintinsia yang Dios tung kalainan tung mga taung mabinatukun tung anya. ⁷Pati yamu, maning kang pisan tia yang mga ubra-ubra mi tan taa atiang pagsaranyuganamu pa rin yang mga kaarumanan ming pamagbuat ta mga maning tia. ⁸Piru simanyan, ta numyu, pati yang dumang mga ubra-ubrang naang sambitenung mga malalain ka, tabtawen mi ra kang ipamlek. Bilang indiamu ra ka masilag ubin magdemet. Indiamu ra ka magtima ta mga malalain ang buaten tung mga masigkatau mi. Indiamu ra ka magliwak tung nira, indi mi ra ka duminaren. ⁹Indiamu ra ka magburuklian. Yang tanan ang atiang nagkarasambitu, lipaten mi rang luwus ay kipurki atiang pagtalig mi yang mga sadili mi tung ni Jesu-Cristo, tinalyuran mi rang binutwanan yang dating pagkatau mi pati yang dating mga ubra-ubra ming duun

^t 3:5 Ikumpalar ta tung Exodo 20:3-5; Mateo 6:24, may Roma 1:23, 25.

maniel atii kanay. ¹⁰Kag yadwa pa, pinaeyanganamu ra ka ta pagkatau ming baklu ang ya ray agimakluen dang agimakluen yang Dios ugud mas pang magatuamu rang magatu tung anyang nagpaeyang. Yang katuyuan na tia ay ugud mas pang magtinlu rang magtinlu yang kaampiran mi tung anya. ¹¹Purisu yang linuaan na, belagan dang impurtanti kung tinu pay Judiong may tandang binuat tung tinanguni na u kung belag man. Maskin dayuan ubin beyenganen man, maskin kirepen, maskin sultu man, pantay-pantay ra ilem tung pagterelengen yang Dios. Kung indi, yang sulaminti ilem ang impurtanti, ya ra ti Jesu-Cristong pagpakigkapulit tung nirang tanan sasa may sasa.

**Nagasambit Na Ka Yang Mga Pagurubraen Ang
Magkabagay Kang Maita Tung Nira (3:12-17)**

¹²Kumus pinagpilikamu ra yang Dios ang ipinagpablag tung mga aruman mi ang para maging mga tauanamu ra anyang sadili ig kumus nagagegmaanamu ka anya ta duru, yang ugaling dapat ang maita tung numyu, ya ra taa. Kaministiran mainildawenamu ang durug ka neeman, mapinagparanekamu ka ang tung katamtaman ilem yang pagpabetang mi tung mga sadili mi, mapinasunairenamu kang mapinarurusun tung mga aruman mi ang yamu pirmi kang mauray. ¹³Magaragwantaanamu kang magparatawaran kung tinu pay may kasiit ta kinaisipan tung aruman na. Katulad tung pagpatawad ni Ginuung Jesus tung numyung anday kundisiun ang iningaluk na, ya kay suaren ming magparatawaran. ¹⁴Landaw ra tung tanan ang maggeregmaanamu ta ustu ay kipurki kung maggeregmaanamu, asanamu ra magberegkes-begkesan ta maelet.

¹⁵Yang paguruyunan ming magpurutul ang atiang ipinagpaeyang ni Jesu-Cristo tung numyung sam pundaan, ya ray buaten ming sasang pitik ang yay dapat ang pausuyan mi tung tanan ang pagurubraen mi. Ay kipurki ya ra kang lagi ay katuyuan nang nagbeteng tung mga isip ming magpatapnay tung ni Ginuung Jesus ang yamu magsarasaan dang sam pundaan ang maning pa tung sa nga tinangunianamu ra ilem. Ig kidispuis pa, pirmiamu ra kang magpasalamat tung Dios maskin unu pay mapanawan mi. ¹⁶Kaministiran ang yang bitalang ibinutwan ni Jesu-Cristo tung yaten, yay pirming ipabalay mi tung mga isip ming paserewen ta maayen ang para yay maging pitik ang pausuyan mi tung tanan ang pagirisipen mi kag pagburuaten mi. Yang pagpabalay ming atia, ipapanaw mi tung pagsaragpun-sagpun ming magpurutul ang asanamu ra magturulduk-tuldukan ig magparaaman-amanan tung mga matitinlung pasais ming pagbitala ang matakuanu kang mamalpas. Ipapanaw mi ka tung pagkarantaen mi ta sari-saring klasi ta karantaen, maging mga karantaen ang atiang napabtang da kang lagi tung kasulatan^u,

^u 3:16 Mga Karantaen

maging dating mga karantaen ming pagdayaw, maging mga kantang baklu kang nagipaeyangay yang Espiritu Santo tung mga isip mi. Kung unu pay magkantaen mi, kaministiran ang tedek ang pisan tung mga pupusukun mi ig matinlu kang lagi yang pamatang-betang yang mga sarabien na ang yay uyun ang pisan tung Dios ang ya kay nagapagngelan mi.

¹⁷Kung papagbilugunu ra yang gustuung ianing tung tanan ang atiang nagkarasambitu tung sam bulus ang atia', maskin unu pay ibitala mi, maskin unu pay buaten mi, luwus dang eklan mi tung magkabagay ang dapat buruaten yang kumpurming pangerengan tung ni Ginuung Jesus ig nunut da kang pirmi ta pagpasalamat mi tung Ama tang Dios ekel tung anyang pagpakakngang pagpakigkawut.

Nagapaprusigir Na Tanira Sigun Tung Mga Ugaling Dapat Ang Maita Tung Magkarasawa, Tung Magarana, May Tung Magaragalen (3:18–4:1)

¹⁸Ta yamung mga baway, pirmiamung magparanek ang magpalalang tung kasawa mi kipurki yay magkabagay ang pisan tung pagkarapulitan mi ni Ginuung Jesus.

¹⁹Pati yamung mga lalii, maalen mi enged ta maayen yang mga kasawa mi, indi mi enged dega-regaen.

²⁰Yamung mga mamula, magpanangeramu rang pirmi tung mga ginikanan mi, ay yang pagpanaged mi tung nira yay nagauyunan ang pisan yang Dios ig ya kay magkabagay tung numyung kumpurming pagkinapulitay ra ni Ginuung Jesus.

²¹Pati yamung mga ginikanan, kapin da enged yamung mga tatay, indi mi masyadung pagpalabatan yang mga ana mi ang anda ray pamateng-pateng mi ay muya asan da nga paluwayay mi yang neem nirang asta maplekan da ta ipagbuat nira ta matinlu.

²²Yamung mga kirepen, magpanangeramu ra kang pirmi tung mga agalen mi taa tung katanekan, maskin unu pay ituwul nira tung numyu. Indiamu ra enged magusuy tung dumang kirepen ang yang pagpakirepen nira nagapaderepan ilem nira kung tanira nagabantayan yang agalen nira. Kung indi, dapat talagang tedek tung pupusukun mi yang pagparanangeren mi tung nira natetenged tung panggalang mi tung ni Ginuu ta. ²³Maskin unu pay buaten mi, paderepan mi ta mupiang ubraen ang bilug ang pisan tung mga isip mi ang katimbang nang ti Ginuung Jesus mismu yay pangagalenan mi, belagan da ilem tau. ²⁴Kipurki nagaskean mi ra ka ang tung uri, ti Ginuung Jesu-Cristo mismu

v 3:17 Yang sam bulus ang atiang sinambit na, duun magimpisa tung 2:6. Yang sinambit na taa tung 3:17, magkapariu ta palaksu tung sinambit na duun tung 2:6 ang maning taa: "kaministiran ang yang ugaling pausuyan ming kaldaw-kaldaw, ya ra yang mga ugaling magkabagay ang urusuyun yang kumpurming pagpalalang tung anya."

yay magbales tung numyung magpakdul yang pinangakuan na. Ay ya pa agari, tanya enged yang panirbian mi. ²⁵Ugaring, kumpurming tinu pay pagpadayun tung pagburuaten nang malalain, belsen da ka yang Dios ang sukat ang pisan tung mga buat-buat na ang tanya ka man andang pisan ay pinilikan.

4 ¹Yamung may mga kirepen, patinluen mi ka yang pagerekelen mi tung nira ang para pirming magkatama tung pagterelengen yang Dios. Ay kipurki nagaskean mi ra ka ang pati yamu, may agalen mi ka duun tung langit ang yay panuwalan mi tung uri.

Yang Nagipagpaampu ni Pablo Para Tung Nira (4:2-4)

²Kung natetenged tung pagarampuen mi, yag paawatay mi ang pirmiamung riparasiun kung unu pay dapat ang ipagampu mi.

³Igapilayaw ka numyung ipagampu ang pakdulanaw ra ka yang Dios ta lugarung magparakawutun natetenged tung palaksu yang planu na sigun tung ni Jesu-Cristo ang indi pa ka man naintindian ta mga tau ta namagtukaw ang mga panimpu. Kaministiran ang ya ray paderepan mi tia ay natetenged yang pagparakawutunu yang bitalang atia tan taa, ya ray nagakdanu yang pagkaditiniung naa. ⁴Ya ray ipagpaampuu tung numyu ang may lugarung magpasanag tung publiku ay natetenged ya ka man ay ubligasyunu.

Natetenged Tung Pagpakignunut Nira Tung Mga Aruman Nirang Indi Pa Nagatutul (4:5-6)

⁵Yang pagpakignunut mi tung mga kaarumanan ming indi pa nagapagtalig yang mga sadili nira tung ni Jesu-Cristo, gamiten mi yang isip ming mawayang ang magpaita tung nira ta mga matitinlung mga pasais. Kada may lugar, indi mi patawen-tawenan, kung indi, atiang lagi, buatan mi ra ta matitinlu. ⁶Lugud da ka asan ang pirming pakigkesenan mi ta matinlu. Katulad tung pamangan ang yag pasaburay ta ta kasin, paisa-isaan mi ka ta mupia yang pametang-betang mi ta gustu ming ianing mi tung nira natetenged tung bitala yang Ampuan ta. Amat-amatamu ra kang magkatinir ta ispirinsia mi kung unu pay matinlung matuwal mi tung nira sasa may sasa kung may talimaanen nira tung numyu^w.

Yang Pagtapusan Yang Sulat (4:7-18)

⁷Buinu, kung natetenged tung tanan ang nagkarapanawanu tani, atia ra ti Tikiko^x ang pinapagekelu yang sulat ang atia, ya ray magbawalitaen

^w 4:6 Matinlung ikumpalar tung 1 Pedro 3:15. ^x 4:7 Nasambit ka tung Mga Binuat-buatan 20:4; Efeso 6:21; 2 Timoteo 4:12; Tito 3:12.

tung numyu. Tanya sasa kang putul tang nagamaalu ta duru ig sasa kang pagpaturuwulun ka tung ni Ginuu tang talagang mataligan ta. ⁸Yang katuyuanu enged ang nagpangay tung anya asan ay ugud maintindian na ra kung ya pa agari yang pagkarabetangen mi asan ang nunut da ka ta pagpaktel na tung mga isip mi. ⁹Ipinanunutu ra tung anya ti Onesimo ang sasa kang putul tang nagamaalu ang sarang ang mataligan ta ig taga asan da kang lagi tung numyu^y. Kasiraan da ka tanirang magbawalitaen tung numyu natetenged tung tanan ang nagkarainabu tani.

¹⁰Simanyan ti Aristarcong^z sasa kang arumanung nagaditini ka tani natetenged ka tung pagkererengen na tung ni Jesu-Cristo^a, pagpakikumusta asan tung numyu. Pati ti Marcos ang pinsan ni Bernabe, pagpakikumusta ka asan tung numyu. Kung alimbawa, mangay pa asan tung numyu, asikasuen mi ta mupia. Asta yang ipinagtuyunu tung numyu natetenged tung anya, demdemen mi kang tumanen. ¹¹Asta ti Jesus ang naang nagaapiliduan tung ni Ustu, ya ka, pagpakikumusta ka asan tung numyu. Nagasambitu naang tulung naa ay tanira ilem ay mga tumatalig ang mga masigkanasyunung mga Judio ang mga katabyangung nagparakawutun natetenged tung palaksu yang paggaraemen yang Dios ang baklu kung ya pa agari malguran yang mga tau. Yang pagpakiumung nira tani tung yeen, ya ray nagalinaynayan da yang isipu ekel tung pagpaktel nira tung isipu.

¹²Asta ti Epapras ang naang sam bilug kang taga asan ka tung numyu ang pagpaturuwulun ka tung ni Jesu-Cristo, pagpakikumusta ka asan tung numyu. Muya-muyaamung agimurasen nang nagapaawatan tung pagarampuen na ang mas pang magatu rang magatu yang mga ugali mi tung ugali ni Jesu-Cristo. Kag yadwa pa ang pirming paginetegan ta mga isip mi yang pinalanu yang Dios ang ipinagtulduk na tung numyu. Bilang ya ray padanayan ming panangeren ang nunut da ka ta pagturumanen mi yang mga kalelyagan na. ¹³Puidiaw kang magsistigus tung anya ang yang nagipagpaawat na tung pagarampuen na para tung numyu ay pirmiamu ra ilem ang nagapaneem-neeman nang nagapasunairan kung unu ray pagkarainabu asan tung numyu. Pati yang mga tumatalig duun tung Laodicea may duun ka tung Hierapolis, ya ka, nagapaawatan na ra ka ta pagarampuen. ¹⁴Asta ti duktur Lucas ang sasa kang nagamaalu, pagpakikumusta ka tung numyu asan, pati ti Demas^b, ya ka.

^y 4:9 Filemon 10-12 ^z 4:10a Ti Aristarcong atia, sinambit tung Mga Binuat-buatan 27:2. Sasang tumatalig ang taga Tesalonica ang yay nagduman tung ni Pablo atiang pagsaay nang nangay duun tung Roma. ^a 4:10b Pariu ka tung ni Epapras ang sinambit ni Pablo tung Filemon 23. ^b 4:14 Kung natetenged tung ni Demas ang atia, matinlung pasadsaran tang basaen yang sinambit ni Pablo tung Filemon 24 may tung 2 Timoteo 4:10.

¹⁵Yang mga kaputulan ta duun tung Laodicea, ipakikumustaaw ra kanay numyu tung nira, pati ti Nimfas^c, ya ka, kasiraan da ka tanira yang mga tumatalig ang sam pundaan ang pamagsaragpun tung balay na. ¹⁶Yang isinulatung atia, kung mabasa ra nganing tung numyu ig mapagkeresenan mi, ipables mi ra kanay ang ipaekel tung sam pundaan duun tung Laodicea ugud kung mamagsaragpun da nganing, mabasa ka tung nira ig mapagkeresenan ka nira. Asta yang sam bilug kang sulat ang ipinaekelu ra tung nira, ya kay belsan mi tung nira ang para mabasa ra ka tung numyu ig mapagkeresenan mi ra ka. ¹⁷Kidispuis pa, aningen mi ka asan ti Arquipo^d ang mangaman ang indi na ra pawayaya-wayaan yang ubrang ipinagpiar ni Ginuu ta tung anya, kung indi, talusun na ra ka engaged ang tapusun.

¹⁸Uay, atia ra yang yeen ang sadiling panulat ang pagpakikumustaw ka tung numyu ang para may pruiba tung pagkamatuud ang yang sulat ang atia, liit ka man tung yeen. Kumus naniaw nagaditini, demdemayaw ka numyung ipagampu. Yang yeen kang nagipagampuu para tung numyu ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman yang Dios ang pagpadagen-dagen tung numyu.

*Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu,
Pablo*

^c 4:15 Tung bitalang Giniriego yang aran ang atiang 'Nimfas', aran ta lalii. May aran ka ta baway ang gesye ilem ang dispirinsia ang 'Nimfa'. Piru kumus may mga kupia ang 'Nimfa' yang isinulat ang yay aran ta baway, indi ta masiguru kung tinu pay may balay kung lalii u kung baway. ^d 4:17 Sinambit ka ni Pablo tung Filemon 2.